

Memo

Tabel 1 Memo

Aan:	Raad
Van:	College B&W
CC:	
Datum:	07-11-2024
Betreft:	Benchmark begroting 2024

Inleiding

In het collegeprogramma is afgesproken dat er een benchmark uitgevoerd zal worden op de begroting van de gemeente Westerwolde. Deze benchmark heeft tot doel beter inzicht te krijgen in de verdeling van de middelen binnen onze gemeente in vergelijking met andere gemeenten. Het doel van de benchmark is niet om een kerntakendiscussie te voeren, maar om te onderzoeken of zaken efficiënter of goedkoper kunnen, zonder concessies te doen aan kwaliteit, effectiviteit of functie. De opdracht voor de benchmark is verstrekt aan Cebeon, die de begroting van 2024 heeft geanalyseerd. De uitkomsten van dit onderzoek zijn terug te vinden in de bijlage.

Uitkomsten

De uitkomsten van de benchmark geven het volgende beeld met betrekking tot hogere uitgaven (circa € 8,5 miljoen):

- **Begeleide participatie:** Grotere groep mensen met afstand tot de arbeidsmarkt en 2 uitvoeringsorganisaties geven hiervoor een verklaring
- **Hulp bij het huishouden:** Groot aantal cliënten en wijze van financiering is een aanleiding om intern hierop nader in te zoomen.
- **Civiele kunstwerken:** Relatief groot aantal (beweegbare) bruggen
- **Jeugdbescherming en reclassering:** Groot aantal cliënten waarbij ook een achtergrond ligt in asiel, jeugd blijft onder de vlag van Westerwolde doordat inschrijvingen bij andere gemeenten vertraagd.
- **Sport:** Accommodaties vragen in onze gemeente een flink aandeel in de kosten
- **cultuur en historie:** Hogere uitgaven door historische vesting, musea, klooster en burcht.

De uitkomsten van de benchmark geven het volgende beeld met betrekking tot hogere baten:

- **Hogere inkomsten OZB:** Met name de tarieven voor niet-woningen liggen hoger in de gemeente Westerwolde
- **Algemene ondersteuning:** De kosten voor algemene ondersteuning liggen lager dan de referentiegemeenten en zal nader worden onderzocht.
- **Ruimte:** Binnen de gemeente Westerwolde zijn er lagere lasten met betrekking tot de bestemmingsplannen

Vervolg onderzoeken

In de organisatie zijn diverse gesprekken gevoerd om de uitkomsten nader te duiden en te verhelderen wat deze betekenen voor de begroting en de inzet van middelen in de gemeente Westerwolde.

Openbare Ruimte

Uit een analyse door Antea (NOR) blijkt dat de gemeente Westerwolde iets onder het gemiddelde uitgeeft aan de openbare ruimte in vergelijking met referentiegemeenten. Het onderzoek heeft de staat van de openbare ruimte uitgebreid in kaart gebracht en biedt inzicht in de uitdagingen die op de gemeente afkomen.

Daarnaast zal een impactanalyse van de civiele kunstwerken (waaronder bruggen) meer duidelijkheid verschaffen over de toekomstige kosten en vereiste onderhoudsniveaus. De uiteindelijke kosten voor onderhoud zullen mede bepaald worden door de onderhoudsniveaus die het college en de raad voor ogen hebben. Eventuele hogere uitgaven in vergelijking met andere gemeenten zijn hierdoor goed te onderbouwen.

Sociaal Domein

Begeleide Participatie en Hulp bij het Huishouden Binnen de afdeling Samenleving worden de bevindingen van de analyse vergeleken met het huidige beleid om vast te stellen waar mogelijke verschillen liggen. Er wordt nader onderzocht in hoeverre Westerwolde afwijkt van referentiegemeenten, zodat inzicht ontstaat in de oorzaken van deze verschillen. Dit onderwerp krijgt aandacht binnen het sociaal domein, waar verdere toetsing en analyse plaatsvinden. Ook neemt de gemeente deel aan een landelijk onderzoek naar de toekomst van de Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO), wat de mogelijkheid biedt om verschillen tussen Westerwolde en andere gemeenten gedetailleerd te analyseren.

Sportaccommodaties en Vastgoedbeheer

De gemeente is actief in gesprek over de ontwikkeling van sportaccommodaties. Specifiek wordt onderzocht hoe de zwembaden in de gemeente rendabeler kunnen worden. Dit onderzoek sluit aan bij het strategische vastgoedplan van de gemeente, dat de kosten en baten van alle gemeentelijke gebouwen onder de loep neemt en strategische beslissingen over vastgoedbeheer ondersteunt.

Integratie in de Planning & Control-cyclus

De financiële afdeling onderschrijft de bevindingen van de analyses, die ook geïntegreerd worden in de Planning & Control-cyclus. Hierdoor kunnen toekomstige onderzoeken en analyses voortbouwen op de uitkomsten en wordt de aansluiting op het financiële proces gewaarborgd.

Door deze uitkomsten structureel te verwerken in de Planning & Control-cyclus, versterkt de gemeente Westerwolde haar basis voor gedegen beleids- en financiële keuzes op korte en lange termijn.

Onderwijs

De hogere lasten voor het onderwijs in relatie tot de referentiegemeenten worden hoofdzakelijk veroorzaakt door de RSG. In totaliteit hebben we in de gemeente Westerwolde de kosten voor 19 basisscholen en 2 VO scholen. Dit is in vergelijking met andere gemeenten een unieke situatie waardoor vergelijking op detailniveau ingewikkeld is.